

Exnr: ~~20~~ van 21 Exn.
Defensie

Ministerie van Defensie

Militaire Inlichtingen- en
Veiligheidsdienst
Kabinet van de Directeur

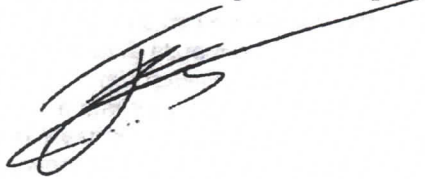
Bezoekadres:
Frederikkazerne, Gebouw 32
van der Burchlaan 31
Postadres:
MPC 58 B
Postbus 20701
2500 ES Den Haag
www.defensie.nl

Aan Vz en leden CVIN

Datum 14 maart 2008
Ons kenmerk DIS2008007130
Onderwerp Dreiginginschatting operaties Nederlandse Krijgsmacht

Hierbij bied ik U de CVIN-bijdrage van de MIVD aan met betrekking tot de dreiginginschatting van operaties waaraan de Nederlandse krijgsmacht deelneemt.

Directeur Militaire Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (wnd.)

F. Noom
Kapitein ter Zee

Bijlage: 1

Bijlage behorende bij DIS2008007130

Bijdrage MIVD ten behoeve van CVIN 14 maart 2008

Onderwerp
Dreiginginschatting operaties Nederlandse krijgsmacht

PAKISTAN

(SG) De ontwikkelingen in Pakistan blijven van groot belang voor de situatie in Afghanistan. Bij de Pakistaanse parlementsverkiezingen heeft de oppositie gewonnen. De partij van wijlen Benazir Bhutto en de partij van Nawar Sharif gaan de krachten bundelen om een regering te vormen. Dit kan de positie van president Musharraf serieus ondergraven. De MIVD kan op dit moment nog geen betrouwbare inschatting maken van wat het gevolg van deze verkiezingsuitslag voor het Afghanistan-beleid van Pakistan is.

AFGHANISTAN

Algemene Politieke Situatie

(SG) De veiligheidssituatie in Afghanistan is de afgelopen maanden (mede wegens de winterperiode) in vergelijking met de voorgaande periode enigszins gestabiliseerd. Echter, op beleidsniveau lijkt sprake van toenemende stagnatie. Daar waar doortastendheid en Afghaans leiderschap op dit moment gevraagd wordt, lijkt president Hamid Karzai zich vooral te richten op het veilig stellen van zijn eigen positie in het licht van de verkiezingen van 2009. Hiervoor neemt hij publiekelijk geregeld afstand van het optreden van de buitenlandse coalitietroepen, hoewel hij gelijktijdig sterk afhankelijk van de buitenlandse presentie is. Door zich meer als een sterke onafhankelijke kandidaat te profileren, hoopt Karzai de onvrede onder de bevolking voor zijn eigen herverkiezing te gebruiken. Buitenlandse inmenging op belangrijke Afghaanse dossiers lijkt hij in dit kader minder te dulden. Zo werden bijvoorbeeld in december een Britse en een Ierse diplomaat het land uitgezet, omdat zij in Helmand met lokale Talibanleiders over verzoening spraken.

(SG) De toenemende bezorgdheid van Karzai om zijn eigen positie leiden de president af van de problemen waar het werkelijk om gaat. Op het gebied van verzoening met de Taliban en het verbeteren van het bestuur lijkt hij weinig vooruitgang te boeken. Uitzondering hierop zijn de inspanningen van Jelani Popal, directeur-generaal voor Lokaal Bestuur. Onlangs heeft hij voor drie moeilijke provincies (Helmand, Ghazni en Laghman) professionele gouverneurs aangewezen. Hiermee lijkt te worden gebroken met het benoemen van ongeschoolde krijgsheren of incompetenten stamleden. Het is echter van belang dat deze maatregelen gepaard gaan met professionalisering van het provinciale bestuur. Het gaat dan om goed opgeleide en betrouwbare politiecommandanten, districtleiders en provinciale ministers. Daarnaast moeten provinciale gouverneurs ook werkelijk de steun genieten van de president. De president laat op dit punt echter tegenstrijdige geluiden horen en blijft steunen op de macht van de oude (tribale) machthebbers in het Zuiden.

Uruzgan - Veiligheidssituatie

(SG) Hoewel zich in de winterperiode traditioneel gezien minder gevechtsincidenten voordoen, blijft de veiligheidssituatie in Uruzgan instabiel. Met de operatie Pathan Gar zijn de Taliban weliswaar deels verdreven uit grote delen van district Deh Rawod, toch blijft de situatie in het district gespannen. Uit

betrouwbare informatie blijkt dat de Taliban zich voorbereiden op een terugkeer naar het gebied en Taliban-sympathisanten zich nog onder de bevolking bevinden. Ook blijken in Deh Rawod oude stamconflicten op te laaien. Dit soort conflicten biedt een aangrijpingspunt voor de Taliban om weer grip op de lokale bevolking te krijgen. Het Afghaanse leger en de Afghaanse politie nemen op dit moment de taken over van de Coalitietroepen. Om hen beter te kunnen ondersteunen zijn zowel in het noorden als in het zuiden van het district twee checkpoints ingericht, die gezamenlijk met Nederlandse troepen worden bemand. Als gevolg hiervan is de patrouillebase Volendam opgeheven.

Uruzgan – bestuurlijke situatie

(SG) Gouverneur Hamdam is teleurgesteld in de steun die hij vanuit Kabul ondervindt. Hij lijkt steeds meer samen te werken met oud-gouverneur Jan Mohammad Khan (JMK), onder wiens bewind de tribale verdeeldheid in Uruzgan overigens is verscherpt. Dit komt het duidelijkst naar voren in de benoemingen die Hamdam de afgelopen periode heeft gedaan. Zowel in het provinciale bestuur als bij de districtsleders worden steeds vaker personen benoemd die gelieerd zijn aan JMK. Met de vervanging van de districtsleders van Kash Uruzgan en Shahidi Hassas zijn inmiddels vier van de vijf districtsleders afkomstig uit het netwerk van de oud-gouverneur. Hamdam heeft aangegeven ook de districtsleder van Chora, Rozi Khan, te willen vervangen. Rozi Khan is een directe concurrent van JMK.

(SG) De laatste maanden is Hamdam druk bezig met het voorbereiden van een provinciale Vredesjirga. Deze Jirga, die in april wordt gehouden, moet leiden tot verzoening en meer stabiliteit. Hiervoor zullen 1500 stamleiders, dorpsoudsten, mullahs en voormalige Taliban worden uitgenodigd. Hoewel een jirga een goed initiatief lijkt, kan niet worden verwacht dat de situatie in de provincie hiermee op korte termijn zal verbeteren. Zolang president Karzai blijft steunen op ex-gouverneur JMK lijkt echte verzoening in Uruzgan vooralsnog uitgesloten. Er zijn aanwijzingen dat Hamdam van plan is om na de Jirga zijn functie neer te leggen. Hij hoopt dat Kabul hem zal belonen met een nieuwe baan in de hoofdstad.

Drugsbestrijding

(SG) Tot die tijd krijgt Hamdam nog te maken met het optreden van de Poppy Eradication Force (PEF). Vorig jaar is de papaver-eradicatie in Uruzgan abrupt beëindigd, nadat de PEF werd aangevallen door gewapende militanten. Dit jaar komt de PEF met meer beveiliging en heeft men aangegeven niet voor geweld te zullen wijken. De gouverneur staat onder druk van Kabul om de PEF bij te staan. Naar verwachting zal de veiligheidssituatie in die gebieden waar opgetreden wordt, aanmerkelijk verslechteren. De uiteindelijke papaveroogst zal in 2008 echter wederom omvangrijk zijn.

BALKAN

(SC) Op 17 februari heeft de Kosovaarse premier Thaci de onafhankelijkheid van Kosovo uitgeroepen. Hij legde het accent op een multi-etnisch Kosovo en verwelkomde het Ahtasaari plan. De situatie in Kosovo is stabiel, maar uiterst gespannen. De Serviërs in Kosovo, die ongeveer 10% van de bevolking uitmaken, hebben zich tegen de onafhankelijkheid gekeerd en zij hebben net name in het noorden van Kosovo en bij de grensovergangen demonstraties gehouden. Tot dusver zijn bij de Servische acties geen slachtoffers gevallen en hebben de Kosovo Albanen niet gereageerd op de onlusten. Premier Thaci blijft in zijn publieke optreden benadrukken dat Kosovo een multi-etnische staat is, waarin ook plaats is voor Serviërs.

(SC) Ondertussen blijft de IG druk uitoefenen op de Kosovaarse regering om de rust onder de Kosovo Albanen te bewaren en zich niet te laten provoceren door de Servische acties. Tot dusver slaagt de Kosovaarse regering hierin en lijken de meeste Kosovo Albanen zich voornamelijk te richten op het dagelijkse leven. Slechts enkele radicale Albanen hebben laten weten de Servische acties beu te zijn. Hoewel deze personen, niet onder directe invloed van Pristina staan, valt niet te verwachten dat zij het proces van erkenning zullen verstoren. Echter, wanneer er slachtoffers aan Albanese zijde zouden komen, als gevolg van de Servische acties, zullen de Kosovo Albanen zich zeker roeren.

(SC) In Kosovo dient er de komende maanden rekening te worden gehouden met een interne politieke machtsstrijd, vooral tussen premier Thaci en zijn PDK en de oppositiepartij AAK van de charismatische voormalige premier Haradinaj. Deze laatste wordt van oorlogsmisdaden verdacht en zit in Scheveningen in de gevangenis. Naar verluidt zal in maart 2008 een vonnis worden uitgesproken. Daarnaast zijn er in Kosovo grote structurele problemen: corruptie, de innige verstengeling van politiek, criminaliteit en paramilitaire structuren, een zwakke economische basis, armoede en grote werkloosheid. De Kosovaren hebben onrealistische verwachtingen over economische voorspoed na onafhankelijkheid. Wanneer de roes van de onafhankelijkheid is uitgedoofd, is de kans dat de onrust over de slechte economische situatie grote vormen aan zal nemen des te meer aanwezig. Dit kan zich uiten in demonstraties en stakingen, maar maakt tegelijkertijd mensen ook gevoelig voor radicale tendensen. Hierbij valt te denken aan acties tegen de etnisch Servische minderheid, de opkomst van radicaal Islamitische elementen of het omarmen van de Groot-Albanese Gedachte.

(SC) De binnenlandse politiek van Bosnië-Herzegovina wordt nog steeds beheerst door een krachtmeting tussen de Internationale Gemeenschap (IG) en met name de Bosnisch-Servische autoriteiten. Op 27 januari 2008 heeft de Peace Implementation Council besloten tot een verlenging van het mandaat van de OHR. Er zijn een vijftal voorwaarden geformuleerd waar aan voldaan moet zijn voordat de OHR opgeheven kan worden. De Bosnisch Servische premier Dodik heeft verklaard het eventuele gebruik van de Bonn powers in de Republika Srpska (RS) niet te accepteren. Daarnaast heeft de RS aangegeven zich te verzetten tegen een verdere centralisering van overheidsverantwoordelijkheden. Een referendum over een versterking van de Bosnisch Servische autonomie met recht tot afscheiding zou een reactie kunnen vormen op dergelijke voorgestelde hervormingen.

(SG) De kans op terroristische aanslagen op de Balkan wordt relatief klein geacht: de aanwezige radicaal-islamitische netwerken aldaar lijken meer gericht op ondersteuning van terroristische activiteiten elders in de wereld. Zowel in Bosnië-Herzegovina als in Kosovo worden internationale civiele en militaire locaties echter wel met enige regelmaat door verdachte elementen geobserveerd.

Film Wilders

(SC) Het presenteren van de betreffende film zal zonder twijfel leiden tot protestdemonstraties van islamitische organisaties, die daarbij stilzwijgende steun van de Bosnische (moslim-)autoriteiten zullen genieten. Deze demonstraties zullen zich naar verwachting mede richten tegen de Nederlandse ambassade en andere officiële gebouwen, zoals de demonstraties tegen de Deense cartoons zich vorig jaar op de Deense ambassade in Sarajevo hebben geconcentreerd (die dan ook enige tijd gesloten is geweest). In het geval van een Nederlandse film zal in dat kader ongetwijfeld mede worden gewezen op de rol die Nederland met name in Srebrenica heeft (of zou hebben) gespeeld. De Bosnische autoriteiten hebben er echter geen belang bij om de betrekkingen met Nederland, dat één van de grootste verstrekkers van ontwikkelingshulp en (economische) steun aan Bosnië-Herzegovina is, permanent en/of ingrijpend te beschadigen. Zij zullen er derhalve naar streven de protesten te controleren en een escalatie te voorkomen. Incidenten gericht tegen Nederlands personeel geleverd in het EUFOR-kamp Butmir, alsmede in de LOT huizen te Travnik, Livno, Mrkonjic Grad, Drvar en het in het RCC te Banja Luka zijn onwaarschijnlijk. De NAVO en de EU worden door zowel de Bosnische bevolking als de autoriteiten als belangrijke partners en spelers in de wereldpolitiek beschouwd.

IRAK

(SG) Hoewel de recente besluitvorming van de regering wellicht anders doet vermoeden, duren de scherpe tegenstellingen tussen de verschillende machtsblokken voort. De sjiitische en soennitische Arabische partijen hebben onlangs een krachtig signaal gegeven aan de Koerden, dat deze hun machtspositie niet moeten overschatten. Maar ook binnen de soennitische en sjiitische machtsblokken doen zich toenemend conflicten voor. Het uiteenvallen van het grootste soennitische parlementaire blok is denkbaar. Veel soennitische politici beschouwen de zogeheten *Awakenings Council's*, de door de VS aangestelde stammilities, als rivalen, zeker nu deze overduidelijk politieke ambities hebben. Deze soennitische stammilities staan – net als voorheen – vijandig tegenover de door sjiieten gedomineerde Iraakse regering.

(SG) De tweestrijd tussen de belangrijkste sjiitische partijen ISCI en Sadr duurt voort. Op dit moment verkeert ISCI in een voordelige positie door haar regeringsmacht, niet alleen in Bagdad maar ook in zeven van de negen provincies in Zuid-Irak. ISCI gebruikt al haar tot de beschikking staande machtsmiddelen om de Sadr-partij aan banden te leggen, daarbij gesteund door de Coalitie. De Sadr-partijleiding erkent dat zij in een open conflict met de gecombineerde macht van regeringstroepen en vuursteun van de Coalitie geen kans maakt. Derhalve richt de leiding van de Sadr-partij zich op het vergroten van de machtspositie op de middellange termijn. Muqtada al-Sadr kan de verlenging van de wapenstilstand goed gebruiken om zijn meest acute probleem, namelijk de reorganisatie van zijn partij en de militie *Jaish al-Mahdi*, ter hand te nemen. Dit alles zou op termijn kunnen resulteren in een kleinere, maar slagvaardiger organisatie, waarvan Muqtada al-Sadr de onbetwiste politiek-religieuze leider is.

(SG) Al deze politieke twisten tussen de machtsblokken en de verschillende partijen vinden hun weerlag in een moeizame voortgang van het politieke proces. Discussies tussen de partijleiders verlopen steeds persoonlijker en harder. Kernpunten zoals (de aard van) het federale staatsbestel, de status van Kirkuk en de nationale oliewet wachten al meer dan twee jaar op een regeling. De implementatie van recent aangenomen wetten is allerminst zeker. Premier al-Maliki steunt feitelijk slechts op vier partijen die tezamen geen meerderheid in het parlement vormen: zijn eigen Daawa-partij, de ISCI en de twee Koerdische partijen KDP en PUK.

(SG) Hoe dan ook erodeert het gezag van de centrale regering en is er aanhoudend sprake van een separatistische tendens in het staatsbestel. Van een formeel uiteenvallen van de Iraakse staat is evenwel geen sprake, als gevolg van de Amerikaanse (militaire) aanwezigheid en de druk van de buurlanden. De tendens is naar een situatie waarin een zwakke centrale regering vooral symbolische macht heeft, terwijl in de regio's en/of provincies quasi-autonome besluitvorming plaatsvindt.

(SG) Voor de veiligheidssituatie in 2008 zijn drie referentiepunten van belang: de voorziene terugtrekking van een deel van de Amerikaanse troepen in de zomer, het al dan niet opnemen van de soennitische stammilities in het Iraakse veiligheidsapparaat, en de houding van de Sadr-partij. Indien de arrestatiecampagne tegen Sadr-kaderleden aanhoudt en/of verlies van zijn populariteit dreigt, is het zeer wel mogelijk dat Muqtada al-Sadr de huidige wapenstilstand beëindigt. Een hervatting van de sektarische strijd zal in dat geval een bloedig verloop kennen door de inmiddels goed bewapende soennitische tegenstanders. De voornaamste dreiging ten aanzien van de woon- en werklocaties van het (Nederlandse) NTMI-personeel blijven aanslagen met indirect vuur.

Film Wilders

(SC) De Iraakse media hebben tot nu toe weinig aandacht geschonken aan de film. Ten tijde van de Deense cartooncrisis werd het onderwerp pas na aandacht in pan-Arabische media opgepakt door de Iraakse media. Daarnaast dragen de dagelijkse beslommeringen en het alledaags geweld sterk bij aan een zekere mate van onverschilligheid in de Iraakse samenleving. Eventueel straatprotest zal niet lang voortduren. De aanwezige Nederlandse militairen bevinden zich doorgaans in de sterk beveiligde internationale zone in Centraal-Bagdad, hetgeen een specifieke targetting vrijwel onmogelijk maakt. Door het kleinschalige karakter van de Nederlandse betrokkenheid (in NAVO-verband) in relatie tot de omvangrijke internationale militaire presentie, zal de reactie van de Iraakse autoriteiten eveneens beperkt zijn.

LIBANON / UNTSO / UNIFIL

(SG) De politieke patstelling tussen het regeringskamp en de oppositie duurt voort. De Libanese politici tonen momenteel geen enkele bereidheid om concessies te doen inzake hun maximalistische standpunten. Op de schaarse momenten dat een akkoord mogelijk lijkt, gooit een van de vele actoren in beide kampen alsnog roet in het eten. Hernieuwde inspanningen van de Arabische Liga om de impasse te doorbreken hebben vooralsnog geen succes gehad. Het is denkbaar dat Libanon zonder president zal blijven zitten tot het voorjaar van 2009, als er nieuwe parlementsverkiezingen zijn gepland. Onderwijl verdiepen de sektarische scheidslijnen zich, niet zozeer bij de politici, maar wel in de samenleving. Ook de Libanese strijdkrachten (LAF) en het veiligheidsapparaat zijn hier niet immuun voor.

(SG) Terwijl de politici bezig zijn met hun machtsspel, neemt de terughoudendheid bij hun achterban af. Er zijn steeds meer aanwijzingen dat volgelingen van de verschillende politieke organisaties zich bewapenen. Zowel in het regeringskamp als bij de oppositie zouden plannen bestaan om zich te gelegerd te maken van strategische locaties rond de hoofdstad. Met de groeiende bewapening van buurtwachten en partijmilities neemt de kans toe op gewapende botsingen tussen de aanhangers van de verschillende partijen. Met name confrontaties tussen de verschillende christelijke facties zijn reëel. Indien zich ernstige onlusten gaan voordoen in heel het land, zullen de grenzen van de capaciteit van het veiligheidsapparaat en de LAF snel worden bereikt. De verhoogde paraatheid begint zijn tol te eisen van personeel en materieel.

(SG) De levering van logistiek materieel (waaronder de Nederlandse DAF-trucks) is op korte termijn een welkome aanvulling van het voertuigenpark van de LAF. Het is echter de vraag of Libanon, met de huidige beperkingen op onderhoudsgebied en het tekort aan reservedelen, op langere termijn de tweedehands voertuigen rijdend zal kunnen houden. Bovendien maakt het houden van verschillende typen en merken voertuigen de logistieke bedrijfsvoering niet gemakkelijker.

(SG) Onderwijl duurt de dreiging van aanslagen voort, zowel de politiek gemotiveerde tegen politici, als die uit radicaal-soennitische hoek. De militaire uitschakeling van Fatah al-Islam in de nazomer van 2007, heeft niet geleid tot een vermindering van de activiteiten van deze kringen. Radicaal-soennitische elementen, al dan niet georganiseerd, blijven een primaire dreiging vormen voor UNIFIL (en andere westerse belangen) en de Libanese staat. Wat dit laatste betreft zijn de extremisten gebrand op wraak voor de militaire nederlaag in Nahr al-Barid. Dit impliceert dat zij niet alleen westerse doelen, maar ook Libanese doelen (zoals de LAF) in het vizier nemen.

Film Wilders

De (relatief kleinschalige) reacties op straat ten tijde van de Deense cartoonrellen waren bijzonder fel en gewelddadig. De film van Wilders biedt de radicaal-soennitische groepen een aantrekkelijk aangrijpingspunt voor aanslagen. De Nederlandse militairen verbonden aan de SSR-missie treden in beperkte mate herkenbaar naar buiten als Nederlandse militair. Het grootste risico op aanslagen bestaat bij verplaatsingen van de militairen tussen het hotel en de kazernes waar de instructie plaatsvindt. Buiten de werkomgeving bewegen zij zich in burger, waardoor de Nederlandse profilering minimaal blijft. Een belangrijk verschil met andere locaties waar NL militairen zijn ontplooid, is echter dat deze SSR-missie niet multinational is. Daar waar in andere missiegebieden de NL-militairen kunnen opgaan in internationale militaire verbanden, is het personeel voor deze missie specifiek Nederlands. Zij zijn hierdoor, ondanks het lage publieke profiel, voor kwaadwillenden die een Nederlands doelwit zoeken, eenvoudiger te onderkennen.

ISRAËL-PALESTIJNSE AURORITEIT

(SG) Vanwege de recente Israëlische militaire operaties in Gaza heeft PA-president Abbas eenzijdig het vredesoverleg in het kader van het 'Annapolis'-akkoord opgeschort. Volgens Abbas betekent dit niet dat een (vredes)overeenkomst op afzienbare termijn onmogelijk is. Zijn woorden werden onderschreven door premier Olmert en de Amerikaanse regering. De Amerikaanse minister Rice blijft waarschuwen dat wanneer er niet spoedig resultaat in het te hervatten overleg wordt geboekt, de radicaal-islamitische krachten in de regio aan invloed zullen winnen. Hiermee geeft Rice aan dat verder uitstel of een langdurig onderhandelingsproces geen optie is.

(SC) Hier staat tegenover dat Olmert zegt zich juist niet te willen vastbinden aan een tijdsplan. Vooruitgang (lees: concessies door Israël) wil hij afhankelijk stellen van de vervulling door de PA van de eis om het terrorisme van de radicale Palestijnse groepen geheel te elimineren. Hierbij verwijst Olmert naar de voortgezette en opgevoerde raketbeschietingen vanuit Gaza op Israël, die hij ziet als een verantwoordelijkheid van de PA, Abbas inclusief. President Abbas vindt echter dat hij geen gezag in Gaza heeft sedert Hamas daar in 2007 de macht greep. Hij stelt derhalve Hamas verantwoordelijk voor de beschietingen en oppert dat Hamas uit is op een provocatie van Israël die het einde van het vredesoverleg zou kunnen betekenen.

(SG) Intussen blijven de uitgangspunten voor de partijen in het vredesoverleg dezelfde. De PA verlangt van Israël (en de VS) een gedetailleerd onderhandelingsplan met duidelijke tijdsfasen, op korte termijn leidend tot de totstandkoming van een levensvatbare Palestijnse staat. Daarentegen wil Israël niet onder tijdsdruk onderhandelen over complexe kwesties, zoals de exacte grenzen van 'Palestina', de status van Oost-Jeruzalem en de terugkeer van Palestijnse vluchtelingen. Het zou erop neerkomen dat Israël de fundamentele elementen of fundamenten van 'Palestina' op de lange baan wil schuiven.

(SG) De grote vraag is nu of de VS als initiator en leidende partij in het vredesoverleg de stagnatie en polarisatie weet te doorbreken. Wat hierbij gewicht in de schaal legt, is de afwijzende reactie van de Arabische Liga (in het bijzonder Saudi-Arabië en Egypte) op de Israëlische opstelling. Verder speelt

mee dat de andere leden van het internationale 'kwartet' (EU, Rusland en VN) kritiek hebben op de Israëlische houding.

Film Wilders

(SC) Er zijn tot dusver geen indicaties dat de Nederlandse militaire waarnemers in UNTSO-verband in Israël zelfs maar de aandacht hebben van radicale (Palestijnse) moslims. Van betekenis is dat de overgrote meerderheid van radicale Hamas-Palestijnen in Gaza zijn geconcentreerd. Daar zijn geen UNTSO-waarnemers actief. Bovenal lijken in voorkomend geval de UNTSO-veiligheidsmaatregelen voor haar personeel afdoende.

SUDAN en TSJAAD

Darfur

(SC) Er is momenteel geen enkel zicht op het begin van onderhandelingen tussen het Sudanese regime en de verschillende rebellengroeperingen uit Darfur. Hoofdoorzaak hiervoor is het totale gebrek aan eenheid aan de zijde van de rebellen. Noch binnenlandse- (de SPLM), noch buitenlandse actoren (waaronder de VN en de AU) zijn tot nog toe in staat gebleken de rebellen op een lijn te krijgen. De kans dat op korte termijn een geloofwaardige gesprekspartner namens de rebellenbewegingen aan de onderhandelingstafel zal verschijnen is bijzonder klein.

(SC) Terwijl een politiek proces totaal afwezig is, gaan de AU en de VN ondertussen wel door met hun pogingen de *United Nations African Union Mission in Darfur* (UNAMID) van de grond te krijgen. Dit proces verloopt zowel moeizaam als traag. De omvang van de missie, de omvang van het inzetgebied, de grote logistieke uitdagingen, de beperkte kwaliteit van de aangeboden troepen, de bureaucratische obstakels (van zowel de AU als de VN) en de strategische tekorten zijn hieraan met name debet. Daarnaast weet het regime in Khartoem op gezette tijden extra hindernissen op te werpen, die de ontplooiing van UNAMID verder vertraagt. Zelfs in een rooskleurig scenario zal pas in de loop van 2009 van een totale ontplooiing sprake kunnen zijn.

(SC) De veiligheidssituatie is met name in het westelijk deel van Darfur de afgelopen tijd verslechterd. De belangrijkste oorzaak hiervan is dat het Sudanese leger haar offensief tegen de *Justice & Equality Movement* (JEM) in dit gebied heeft geïntensiveerd. Khartoem zag hiertoe haar kans schoon toen rebellen van de JEM naar Tsjaad werden geroepen om het wankelende regime van president Deby te ondersteunen. Deze meest recente offensieven hebben geleid tot een nieuwe stroom vluchtelingen die vanuit Darfur naar Tsjaad zijn getrokken.

Noord-Zuid vredesproces

(SC) De uitvoering van het *Comprehensive Peace Agreement* (CPA) verloopt niet vlekkeloos. Dit was ook niet te verwachten tussen partners die weliswaar tot de vrede hebben besloten, maar nog een diep wantrouwen koesteren. De crisis van eind 2007, waarbij het SPLM zich terugtrok uit de GoNU vanwege een aantal acute pijnpunten, onderstreepte de haperingen in het CPA. De crisis werd opgelost middels wederzijdse compromissen, en het laat zich aanzien dat beide zijden bij voortdurend noch de wil, noch de capaciteit hebben om geschillen wezenlijk te doen escaleren tot buiten de politieke arena.

(SC) De veiligheidssituatie in het gebied waar UNMIS is ontplooid, is niet wezenlijk veranderd. In die gebieden waar bij aanvang van de missie nog allerlei milities aanwezig waren wiens affiliatie met ofwel het SPLA, ofwel het Noorden, toentertijd nog onbekend was is de veiligheidssituatie verbeterd. Ook is de terugtrekking van het regeringsleger uit het zuiden en de troepen van het SPLA uit het noorden, grotendeels voltooid en zonder wezenlijke incidenten verlopen. Binnen het inzetgebied is nog met regelmaat sprake van lokale twisten tussen gemeenschappen, bij voorbeeld om weidegrond en vee. Deze twisten behoren bij het gegeven levenspatroon in zuid Soedan en zijn niet van invloed op de missie, en vallen ook buiten haar mandaat.

(SC) Voorspelbare spanningen, vooral in de zogenaamde drie gebieden (Abyei, Nuba Mountains, Southern Blue Nile) zijn sinds de aanvang van de missie niet uitgebleven. Tegelijkertijd is gebleken dat tot nu toe geen der partijen de wil lijkt te hebben om deze spanningen te laten escaleren tot groot-

schalige geweldplegingen. Kleinere confrontaties komen voor en vormen momentaan veiligheidsrisico's welke binnen het optreden van de missie als geheel zoveel als mogelijk beheersbaar worden gehouden.

(SC) Vanuit de bevolking in het zuiden is het initiële enthousiasme voor de missie beduidend afgenomen. Dit is begrijpelijk, want in de bredere context heeft de internationale bemoeienis met zuid Soedan sinds het CPA geen al te indrukwekkend vredesdividend opgeleverd. Er is echter nog geen houding te bespeuren onder de bevolking welke zich specifiek tegen de missie zou lijken te ontwikkelen.

Film Wilders

(SC) De uitzending van de film van Wilders zal waarschijnlijk weinig gevolgen hebben voor de inzet van Nederlands defensie- en politiepersoneel in Sudan. Dit geldt in het bijzonder voor het personeel dat daadwerkelijk in zuid-Sudan is ingezet: hier zijn niet tot nauwelijks op te kloppen sentimenten aanwezig omdat een meerderheid van de bevolking in dit gebied het christelijk geloof aanhangt. In de hoofdstad Khartoum, waar NL stafofficieren zijn geplaatst en in- en uitroulerend personeel (ook verlofgangers) kortdurend verblijft is dit een andere zaak. Zij kunnen wel degelijk geconfronteerd worden met uitingen van onvrede over de visie van dhr. Wilders.

(SC) Naar verwachting zal de presentatie van de film aan het Tsjadische publiek geheel onopgemerkt voorbij gaan. Hiervoor is een aantal redenen te noemen. Allereerst is de Tsjadische hoofdstad enkele dagen belegerd geweest door een rebellencoalitie. Dit heeft de stad in totale chaos achtergelaten. De Tsjadische autoriteiten trachten momenteel orde op zaken te stellen, maar de inwoners van N'Djamena vluchten nog steeds massaal naar Kameroen en Nigeria. Daarnaast zijn nationale protesten in de regel georganiseerd door het Tsjadische regime. President Déby kijkt momenteel erg uit naar de komst van EUFOR en kan zich niet veroorloven een Europees land tegen de haren in te strijken door een protestmars te organiseren.